

Comisia economie, buget și finanțe

RAPORT **asupra proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2019** **(nr.393 din 13.11.2018)**

În conformitate cu prevederile art.54 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2019, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege are ca obiect stabilirea bugetului de stat pentru anul 2019, cuprinzând veniturile pe tipuri și articole, și cheltuieli pe autoritățile/instituțiile bugetare detaliate pe grupe, programe și articole.

Proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2019 a fost elaborat în baza prognozei dezvoltării economiei în anii 2019-2021 și obiectivelor politicii bugetar-fiscale pe anul 2019, ca rezultat al reformei fiscale, care a fost implementată începând cu 1 octombrie 2018 conform Legii nr.178/2018. De asemenea, prioritățile de politici care derivă din Programul de activitate a Guvernului, și alte documente de politici și strategii naționale și sectoriale, precum și acordurile semnate/ratificate cu partenerii de dezvoltare.

Politica bugetar-fiscală pentru anul 2019 va fi direcționată pe alocarea resurselor necesare pentru cheltuielile sociale, în domeniul educației și cheltuielile ce stimulează creșterea economică.

Accentul bugetului de stat pe anul 2019 este pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar, implementarea în continuare a reformelor structurale, consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare drept condiții primordiale pentru atingerea obiectivului durabilității bugetar-fiscale, prin menținerea unui deficit al bugetului public național la nivel sustenabil, evitând riscurile legate de șocurile interne și externe.

La baza construcției bugetare pentru anul 2019 a stat regula bugetar-fiscală stipulată în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Această regulă impune ca deficitul bugetului public național, excluzând granturile, să nu depășească 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, se permite depășirea nivelului-limită al deficitului bugetului public național. Astfel, la determinarea soldului bugetar (deficit bugetar) al bugetului public național, a fost

aplicată clauza de derogare pentru investițiile capitale publice finanțate din surse externe. Deficitul bugetului public național, excluzând granturile, va constitui 7 698,9 mil. lei, sau 3,7% din PIB, fiind aplicată clauza de derogare pentru cheltuielile capitale finanțate din surse externe în sumă de 2 466,4 mil. lei sau 1,2% în PIB. În aceste condiții, soldul bugetar care va constitui 2,5% din PIB, excluzând granturile, reflectă încadrarea soldului bugetar în regula bugetar-fiscală.

Proгноza macroeconomică pentru anul 2019 prevede o redresare treptată a situației economice. Conform prognozelor, Produsul Intern Brut în termeni reali față de anul 2018 va fi într-o creștere de 4,0%, și se estimează în volum de 209,3 miliarde lei.

Pentru anul 2019 se estimează creșterea anuală în termeni reali a producției industriale cu 5,0%, a producției agricole cu 4,5%, iar volumul investițiilor în active materiale pe termen lung cu 3,3%.

Exportul va crește cu circa 13,1% față de nivelul anului 2018 și va însuma 3450,0 mil. dolari SUA.

Importurile se prognozează că vor crește în 2019 cu circa 9,4% și vor însuma 6542,0 mil. dolari SUA. Creșterea volumului importului va fi condiționată de restabilirea cererii interne, preponderent pentru materia primă, care participă la dezvoltarea proceselor tehnologice și obținerea produselor pentru consum final și export; creșterea volumului investițiilor în mașini și utilaje desăvârșite din punct de vedere tehnologic. De asemenea, la sporirea importurilor va contribui cererea crescândă a populației pentru bunurile importate, condiționată de creșterea veniturilor și transferurilor de peste hotare.

În anul 2019 soldul negativ al balanței comerciale va constitui 3092,0 mil. dolari SUA față de 2929,0 mil. dolari SUA în anul 2018.

Indicele prețurilor de consum mediu anual se prognozează la nivel de 104,9% în anul 2019.

Rata medie anuală a inflației este prognozată la nivel de 4,9%.

Pentru anul 2019 salariul mediu lunar brut în ansamblu pe economie va atinge 6975,0 lei, nominal fiind în creștere față de anul 2018 cu 9,0%. Fondul de remunerare a muncii se va majora în valori nominale cu 9,4% comparativ cu anul 2018, și va atinge suma de 49,4 mld. lei.

Bugetului public național s-a realizat în baza prognozei indicatorilor macroeconomici proiectați pentru anul 2019 și a politicii bugetar-fiscale pentru anul 2019.

În Bugetul public național pentru anul 2019 sunt estimate *venituri* în sumă de **63 432,3 mil. lei**, cu 5 468,8 mil. lei sau cu 9,4% mai mult față de precizat în anul 2018, iar ca pondere în PIB - la nivel de 30,3% față de 30,2% în 2018, și *cheltuieli* în mărime de **69 171,0 mil. lei**, în creștere cu circa 6 145,0 mil. lei, sau 9,7 %, față de cele precizate în anul 2018, ce reprezintă o pondere de 33,0% în PIB și care se majorează cu 0,1 p.p. comparativ cu anul 2018, cu un *deficit bugetar* estimat în sumă – **5 738,7 mil. lei** sau 2,7% din PIB. Din volumul total al deficitului, partea primordială îi revine bugetului de stat - 5 538,7 mil. lei și 200,0 mil. lei - fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Pentru anul 2019 deficitul Bugetului Public National, excluzând granturile, reflectă încadrarea soldului bugetar în regula bugetar-fiscală.

Finanțarea deficitului bugetului public național în anul 2019 se va efectua din surse interne și externe, în special prin valorificarea împrumuturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe și pentru susținerea bugetului, acțiuni în formă de participare în capital (procurarea pachetelor de acțiuni și venituri din privatizare), alte creanțe interne ale bugetului, precum și din mijloacele bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

În structura veniturilor publice pe anul 2019:

- partea majoră de 66,4% o dețin veniturile bugetului de stat, fiind în creștere cu 14,1% în comparație cu precizat 2018;

- 20,3% o dețin veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat. Comparativ cu precizat 2018, veniturile proprii ale bugetului asigurărilor sociale de stat vor rămâne practic la nivelul anului 2018 drept rezultat a impactului implementării reformei fiscale;

- 7,1% o dețin veniturile fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală, fiind în creștere cu 12,2% în comparație cu precizat 2018, și,

- 6,2% o dețin veniturile bugetelor UAT, fiind în descreștere cu 4,8% în comparație cu precizat 2018. Reducerea veniturilor proprii a bugetelor locale rezultă drept urmare a implementării reformei fiscale la impozitul pe venitul persoanelor fizice din salariu. Veniturile ratate a bugetelor locale vor fi compensate prin transferuri suplimentare de la bugetul de stat.

În structura veniturilor bugetului public național, partea majoră o dețin impozitele și taxele, și acestea vor constitui circa 64,1% (40 677,6 mil. lei), cu 3 988,3 mil.lei mai mult față de precizat în anul 2018. Ca pondere în PIB, în anul 2019 impozitele și taxele vor deține 19,4%.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii reprezintă 27,2% (16 469,7 mil. lei). Ca pondere în PIB această grupă reprezintă circa 8,2%.

Granturile se prognozează să dețină circa 3,1% (1960,2 mil. lei), și alte venituri ale bugetului public național se prognozează să dețină circa 5,6% din totalul veniturilor.

Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului reprezintă circa 62,7% (1 228,3 mil. lei), restul 37,3% (731,9 mil. lei) fiind destinate proiectelor finanțate din surse externe. Granturile destinate suportului bugetar sunt preconizate a fi obținute în totalitate din partea Uniunii Europene. Ponderea granturilor în PIB va constitui 0,9%.

Cheltuielile bugetului public național pe anul 2019 prevăd asigurarea activităților și măsurilor de politici, care derivă din documentele de politici naționale și sectoriale, caracteristice pentru fiecare buget - componentă a bugetului public național, și se estimează în sumă de circa 69 171,0 mil.lei.

În valori nominale cheltuielile publice cresc, comparativ cu volumul precizat pe anul 2018 cu 9,7 %, iar față de anul 2017 – cu 26,9 %.

Comparativ cu anul 2018, în anul 2019 toate componentele bugetare ale bugetului public național atestă creștere, respectiv cheltuielile bugetului de stat se

majorează cu 13,5%, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 10,8%, cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală - cu 11,8%, iar cheltuielile bugetelor locale - cu 5,3%.

În aspectul repartizării resurselor financiare pe ramuri, se atestă volumul preponderent pentru ramura protecției sociale – 33,6% din totalul cheltuielilor publice, pentru învățământ se repartizează 16,1% din cheltuielile totale, pentru sănătate constituie 12,8% din cheltuielile totale, și cheltuielile aferente serviciilor în domeniul economiei vor constitui 13,0% din totalul cheltuielilor publice.

Parametrii bugetului de stat pe anul 2019

Pe anul 2019 abordarea bugetului de stat este de a menține stabilitatea macroeconomică, și de a asigura sumele necesare continuării reformelor structurale economice și sociale.

Veniturile bugetului de stat pe anul 2019 sunt estimate în sumă totală de **42 125,5 mil.lei**, cu o creștere față de precizat 2018 - de 5 203,5 mil.lei sau 14,1%. Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 20,1 % în creștere cu 0,8 p.p. comparativ cu 2018 precizat.

Partea preponderentă a veniturilor bugetului de stat - 88,6% sau 37 337,4 mil. lei o dețin încasările din impozite și taxe, cu o creștere față de precizat 2018 de 12,6% sau cu 4 184,3 mil.lei. Ca pondere în PIB, aceste venituri vor atinge nivelul de 17,8%, cu 0,5 p.p. mai mult față de precizat 2018.

Intrările de granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, se prognozează în sumă de 1 960,2 mil. lei. Din suma totală a granturilor, granturi pentru suport bugetar vor fi debursate în suma de 1 228,3 mil.lei (echivalent – 62,1 mil. euro) sau 62,7% din suma totală de granturi, și pentru proiecte finanțate din surse externe – 731,9 mil.lei (echivalent – 42,6 mil. dol. SUA) sau 37,3% din suma totală. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat intrările de granturi vor constitui 4,7% și în raport cu PIB – 0,9%. Pentru anul 2019 se prognozează intrări de granturi din partea Comisiei Europene pentru suport bugetar, care nu au fost debursate în anul 2018.

Alte venituri vor constitui 6,7% din totalul veniturilor bugetului de stat pe anul 2019, cifrându-se în valori nominale la 2 804,9 mil. lei. Circa 1 870,2 mil. lei, sau 66,7%, din aceste venituri reprezintă venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor.

Transferuri în cadrul bugetului public național, pentru anul 2019, sunt prevăzute transferuri în cadrul bugetului public național în sumă de 23,0 mil.lei.

Pentru anul 2019, **cheltuielile bugetului de stat** se estimează în sumă de **47 664,2 mil.lei**, cu o creștere de 5 679,7 mil.lei sau cu 13,5% comparativ cu cheltuielile prevăzute pentru anul 2018.

Alocațiile prevăzute în buget pe anul 2019 sunt determinate de necesitatea asigurării financiare a priorităților ramurilor, conform documentelor de politici naționale și sectoriale; continuării reformelor derulate în domenii: protecție socială, sistemul educațional, sănătate, ordine publică, justiție; asigurării implementării prevederilor legislației privind remunerarea muncii în sectorul bugetar; precum și

asigurării financiare a proiectelor și acțiunilor prevăzute în acordurile cu partenerii de dezvoltare.

Pe componenta de bază cheltuielile bugetului de stat pe anul 2019 (cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe) se prevăd în sumă de 44 166,0 mil. lei, cu o creștere de 15,1% față de anul 2018.

Pentru proiectele finanțate din surse externe se prevăd cheltuieli în sumă de 3498,2 mil. lei, cu o diminuare de 3,2%, comparativ cu anul 2018.

Ca ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat – circa 92,7 % din cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite din contul resurselor generale ale bugetului de stat, iar 7,3 % - din contul încasărilor de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată, din granturi și împrumuturi pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și din donații și alte mijloace bănești, intrate legal în contul instituțiilor bugetare.

Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale pentru anul 2019.

În anul 2019 comparativ cu anul 2018, practic toate grupele beneficiază de majorare a alocațiilor, iar la unele grupe se atestă diminuarea nesemnificativă a volumului total, din cauza diminuării cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din surse externe, după cum urmează:

Serviciile de stat cu destinație generală – 8536,1 mil. lei sau 17,9 % din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile precizate pentru anul 2018, în anul 2019 se prevede o creștere de circa 26,5%. Obiectivele de bază a propunerilor de buget pe grupa data este îmbunătățirea gestionării autorităților administrației publice și asigurarea prestării unor servicii publice de calitate.

Apărarea națională – 626,2 mil. lei sau 1,3% din cheltuielile bugetului de stat, cu o diminuare de circa 1,4% față de alocațiile precizate pentru anul 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: reformarea, revizuirea structurii Armatei Naționale în contextul profesionalizării acesteia, prin intermediul majorării treptate a numărului efectivului de militari prin contract; - participarea Republicii Moldova în misiuni și exerciții internaționale de menținere a păcii și consolidare a securității; și,- dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-militare.

Ordine publică și securitate națională - 4743,3 mil. lei sau 10,0 % din cheltuielile bugetului de stat, cu o majorare de circa 5,3%, față de anul 2018 precizat. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - implementarea planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești; - modernizarea infrastructurii sistemului penitenciar; - dezvoltarea capacităților de intervenție în caz de incendii și situații de urgență; - consolidarea managementului integrat al frontierei de stat; - consolidarea capacităților de asigurare eficientă a securității naționale, etc.

Servicii în domeniul economiei - 8149,3 mil. lei sau 17,1% din bugetul de stat, cu o creștere de circa 9,9 %, față de precizat 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului:- asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor și consolidarea capacităților instituționale de supraveghere a pieței; - ameliorarea climatului investițional și promovarea imaginii Republicii Moldova ca destinație pentru investițiile străine directe; - facilitarea

dezvoltării sectorului întreprinderilor mici și mijlocii; - dezvoltarea și menținerea infrastructurii drumurilor publice în condiții de siguranță; - îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea nivelului de valorificare a surselor de energie regenerabile către anul 2020; - creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurarea și modernizarea pieței; - îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural; - crearea și dezvoltarea infrastructurii de mediu.

Protecția mediului – de 226,3 mil. lei sau 0,5 % din cheltuielile bugetului de stat, cu o creștere de circa 51,7% față de bugetul precizat pe anul 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - crearea și dezvoltarea infrastructurii de mediu; - restabilirea, protecția și conservarea diversității biologice; - reformarea și eficientizarea sistemului de supraveghere și control ecologic de stat; - reducerea riscurilor schimbărilor climatice și facilitarea adaptării la schimbările climatice a sectoarelor economiei naționale.

Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale - 406,6 mil. lei sau 0,9 % din cheltuielile bugetului de stat, cu o diminuare de circa 9,5%, față de precizat 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - asigurarea graduală a accesului la apă sigură și sanitație adecvată pentru toate localitățile; - asigurarea epurării apei uzate urbane în conformitate cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor uzate urbane.

Ocrotirea sănătății - 4021,8 mil. lei sau 8,4 % din cheltuielile bugetului de stat 3927,4 mil. lei, cu o diminuare de circa 0,1%, față de cele precizate în anul 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - reforma serviciului de sănătate publică; - asigurarea accesibilității medicamentelor; - dezvoltarea asistenței medicale de urgență; - modernizarea asistenței medicale primare; - reforma asistenței medicale spitalicești.

Cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 764,8 mil. lei sau 1,6 % din cheltuielile bugetului de stat, cu o creștere de circa 6,1%, față de cele precizate în anul 2018. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - dezvoltarea infrastructurii instituțiilor de cultură; - salvagardarea și promovarea patrimoniului cultural național; - susținerea dezvoltării industriilor creative; - creșterea nivelului de implicare a tinerilor în procesele decizionale și dezvoltarea serviciilor de tineret; - modernizarea infrastructurii sportive și susținerea sportului de performanță și de masă.

Învățământ – 10604,7 mil. lei sau 22,2 % din cheltuielile bugetului de stat, cu o creștere de circa 6,5%, față de anul 2018 precizat. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - asigurarea relevanței studiilor pentru viață și economia națională; - consolidarea sistemului de învățare pe tot parcursul vieții din perspectiva formării generale și a formării profesionale continue; - consolidarea instituțională și perfecționarea modelelor de finanțare a învățământului; - asigurarea accesului la educație de calitate și eficientizarea procesului educațional.

Protecție socială - 9585,0 mil. lei sau 20,1% din cheltuielile bugetului de stat, și sunt în creștere cu circa 29,9%, față de anul 2018 precizat. Cheltuielile pe grupa data au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului: - reforma incluziunii sociale a persoanelor cu dezabilități; - sustenabilitatea sistemului public de asigurări sociale; - îmbunătățirea politicilor de susținere financiară a familiilor cu

copii și protecția copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți; - susținerea socială a persoanelor cu venituri mici și a persoanelor în etate.

Astfel, în anul 2019, comparativ cu anul 2018 cele mai esențiale majorări de alocații se atestă la grupele: *protecție socială* – cu 29,9%, *servicii în domeniul economiei* – cu 9,9%, *învațământ* – cu 6,5%. O creștere semnificativă se atestă și la *servicii de stat cu destinație generală* cu 26,5%, care de rînd cu programele de cheltuieli specifice instituțiilor din domeniu, includ și un ansamblu de activități diverse, precum transferuri către bugetele locale, plăți aferente serviciului datoriei de stat, alocații pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, asigurarea implementării reformei administrației publice, și altele.

Cheltuielile bugetului de stat cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe, destinate pentru implementarea programelor nemijlocit prin intermediul autorităților publice centrale însumează 21 729,1 mil. lei sau circa 49,0%, celelalte cheltuieli, în sumă de 22 436,9 mil. lei sau 51,0 %, constituie transferuri către bugetelor locale, BASS și FAOAM.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale se cifrează la 11030,2 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală – 1 619,6 mil. lei;
- alte transferuri curente primite cu destinație generală – 315,4 mil. lei;
- transferuri cu destinație specială – 9 086,9 mil. lei;
- transferuri temporare din fondul de compensare – 8,3 mil. lei;

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2019 au fost estimate în sumă de 8575,3 mil. lei, ceea ce este cu 2110,2 mil. lei mai mult față de suma precizată pe anul 2018.

Transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2019 vor însuma 2831,3 mil. lei.

În aspectul clasificăției economice, cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2019 se caracterizează după cum urmează:

Cheltuieli de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat se prevăd în sumă de 6 580,0 mil. lei sau 13,8 % din cheltuielile totale. Totodată, luînd în considerare implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, volumul total al cheltuielilor de personal prevăzute în bugetul de stat constituie circa 7 226,7 mil. lei.

Cheltuielile pentru *bunuri și servicii* se prevăd în sumă 2 558,7 mil. lei, sau 5,4% din cheltuielile totale și atestă o creștere de 5,1 % față de anul 2018.

Dobînzii. Pentru serviciul datoriei de stat se prevăd mijloace în sumă de 1 944,6 mil. lei, cu 17,6 % mai mult comparativ cu anul 2018.

Pentru subsidii se prevăd alocații în sumă de 4 054,4 mil. lei, cu 5,8 % mai mult comparativ cu anul 2018.

Prestațiile sociale însumează 465,5 mil. lei, cu o creștere de circa 27,6% față de volumul prevăzut pentru anul 2018.

Alte cheltuieli. Categoria respectivă de cheltuieli însumează 3 730,4 mil. lei, cu o creștere de 51,8% față de anul 2018.

Pentru *mijloace fixe* se prevăd alocații în sumă de 4 012,6 mil. lei, sau 8,4 % din total, cu o creștere de circa 11,1 %, față de volumul prevăzut pentru anul 2018.

Alocațiile prevăzute pentru *stocuri de materiale circulante* constituie 1 203,3 mil. lei, și constituie circa 2,5 % din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile curente sînt prevăzute în sumă de 41 122,1 mil. lei, cu o majorare de 14,9 % comparativ cu anul 2018.

Cheltuielile capitale se prevăd în sumă 6 542,1 mil. lei, cu 5,8% mai mult față de precizat pentru 2018. Ponderea cheltuielilor capitale în totalul cheltuielilor bugetului de stat va constitui 13,7%. Circa 59,2% din cheltuielile capitale vor fi acoperite din contul resurselor generale și veniturilor colectate, iar din contul proiectelor finanțate din surse externe vor fi direcționate resurse în volum de 40,8 %.

Soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2019, nu va depăși 63 011,5 mil. lei, dintre care 59,1% datorie de stat externă, și 40,9% datorie de stat internă, înregistrînd o majorare cu 6 035,0 mil. lei față de valoarea precizată pentru sfîrșitul anului 2018. Ponderea datoriei de stat în PIB la sfîrșitul anului 2019 nu va depăși 30,1%, cu 0,4 p.p. mai mult față de precizat pentru finele anului 2018.

Datoria de stat externă. La situația din 31 decembrie 2019, soldul datoriei de stat externe nu va depăși 37 211,9 mil. lei (echivalentul a 2 119,1 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o majorare cu 14,5% față de plafonul precizat al datoriei de stat externe la situația din 31 decembrie 2018. Ca pondere în PIB, se estimează că soldul datoriei de stat externe va înregistra la finele anului 2019 o majorare cu 0,8 p.p. față de valoarea precizată pentru anul 2018 și nu va depăși 17,8%.

Datoria de stat internă. La situația din 31 decembrie 2019, soldul datoriei de stat interne nu va depăși 25 799,6 mil. lei sau 12,3% în PIB, inclusiv:

- VMS emise pe piața primară - 10 885,0 mil. lei (42,2%)
- VMS convertite - 2 063,4 mil. lei (8,0%)
- VMS emise pentru executarea a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - 12 851,2 mil. lei (49,8%).

Balanța bugetului de stat. Deficitul bugetului de stat pe anul 2019 se estimează în sumă de **5 538,7 mil. lei**. Din această sumă - 2 823,4 revine componentei de bază (sau 51,0% din deficitul bugetului de stat), și - 2 715,3 mil. lei revine deficitului proiectelor finanțate din surse externe (sau 49,0% din deficitul bugetului de stat).

Principalele surse de finanțare a deficitului bugetului de stat sunt sursele externe (înrări nete din împrumuturi externe pentru suport bugetar și implementarea proiectelor finanțate din surse externe) și sursele interne (emisiunea VMS și mijloace din vânzarea și privatizarea patrimoniului public).

Pentru anul 2019, creditorul principal al Guvernului Republicii Moldova va fi *Banca Mondială*, prin intermediul *Agenției Internaționale de Dezvoltare și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare*, care va acorda împrumuturi în valoare de 1 642,4 mil. lei (echivalentul a 95,5 mil. dolari SUA). Totodată, 56,6% din volumul împrumuturilor din partea Băncii Mondiale vor fi destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe, iar 43,4% - susținerii bugetului.

Locul doi după volumul total al înrărilor de împrumuturi de stat externe este deținut de către *Banca Europeană de Investiții*, care va acorda împrumuturi în valoare de 1 362,0 mil. lei (echivalentul a 79,2 mil. dolari SUA, urmat de *Banca*

Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu 874,8 mil. lei (echivalentul a 50,9 mil. dolari SUA).

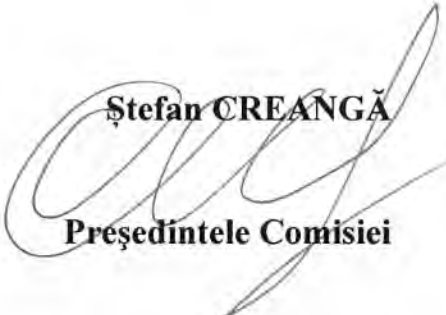
Totodată, pentru susținerea bugetului, se preconizează a fi debursate primele 2 tranșe din cadrul asistenței macro-financiare pentru Republica Moldova oferită de Uniunea Europeană în sumă de 791,2 mil. lei (echivalentul a 46,0 mil. dolari SUA) și surse din contul împrumutului oferit de Fondul Monetar Internațional în sumă totală de 701,0 mil. lei (echivalentul a 40,8 mil. dolari SUA).

Reieșind din capacitatea bugetului pe anul 2019, se pune accent pe prioritățile de politici, asigurarea cerințelor de cheltuieli înaintate de către autoritățile publice, minimizarea riscurilor de destabilizare bugetar-fiscală, și îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernantei bugetare. Totodată, asupra evoluției cadrului de resurse și cheltuieli ale bugetului pe anul 2019 pot influența și factori de risc ce pot apărea pe plan extern și intern, și pot avea implicații asupra finanțelor publice. Acest fapt impune Guvernul să promoveze o politică bugetară axată pe raționalizarea și eficientizarea cheltuielilor și promovarea unei politici bugetar-fiscale orientate spre asigurarea și menținerea stabilității social-economice.

Totodată, proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2019 a fost aprobat de către Guvern la data de 8 noiembrie 2018, astfel, au fost încălcate regulile în derularea procesului bugetar, și anume a calendarului bugetar, prevăzute în art.47 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, potrivit cărora Guvernul aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare pe anul următor – pînă la 15 octombrie.

Suplimentar, potrivit art.54 alin.(3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, legile bugetare anuale se examinează și se adoptă în două lecturi: - în prima lectură se aprobă indicatorii generali ai bugetului (veniturile, cheltuielile și soldul bugetului), și în a doua lectură proiectul legii se examinează și se votează pe articole sau, după caz, în ansamblu.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2019 și anexele acestuia (nr.393 din 13 noiembrie 2018), și a hotărât, cu majoritatea voturilor membrilor comisiei, să adopte prezentul raport, și înaintează Parlamentului spre examinare și aprobare în primă lectură indicatorii generali ai bugetului, și anume, venituri în sumă de **42 125 500,0 mii de lei** și cheltuieli – în sumă de **47 664 200,0 mii de lei**, cu un deficit în sumă de **5 538 700,0 mii de lei**.

Ștefan CREANGĂ
Președintele Comisiei